

ΘΕΜΑ

“Οι διασυνοριακές επενδύσεις αποτελούν έναν από τους βασικούς τρόπους με τον οποίο οι καινοτομίες διαδίδονται σε ολόκληρη την ενιαία αγορά. Μετά από μια μακρά περίοδο αύξησης, οι διασυνοριακές επενδύσεις έχουν καταρρεύσει με την οικονομική κρίση και, σε αντίθεση με το διασυνοριακό εμπόριο, δεν έχουν πλήρως ανακάμψει έκτοτε.

[Ευρωπαϊκή Επιτροπή] Έκθεση με τις πολιτικές προτεραιότητες που πρέπει να αναλάβουν τα κράτη-μέλη

«Κλειδί» στην ανάπτυξη η ενιαία αγορά

Μια ολοκληρωμένη ενιαία αγορά είναι το «κλειδί» για την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση και προσφέρει πρόσθετες ευκαιρίες για τους Ευρωπαίους πολίτες, επιστημαίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην επισκόπηση της για την ενιαία αγορά. Στόχος της έκθεσης είναι να προσδιορίσει τις πολιτικές προτεραιότητες στο πλαίσιο της Επτάσας Επισκόπησης της Ανάπτυξης 2013, οι οποίες, εάν υλοποιούνταν από τα κράτη-μέλη, θα συνέβαλλαν στην πλήρη αξιοποίηση του αναπτυξιακού δυναμικού της ενιαίας αγοράς, καθώς και στην εξάλειψη των εμποδίων που απομένουν για τη συνέχιση της ολοκλήρωσης.

Με την παρουσία έκθεσης γίνεται επίσης έκκληση να ενισχυθούν οι προσπάθειες για βελτίωση της εφαρμογής και της επιβολής των κανόνων που είναι ήδη σε ισχύ.

Διαγνωστικός έλεγχος

Η ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς

Η ενιαία αγορά, με την κατάργηση των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων, παρέχει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να λειτουργούν σε μεγαλύτερη κλίμακα, αυξάνοντας έτσι την ικανότητά τους να καινοτομούν, να επενδύουν, να καταστούν παραγωγικότερες και να δημιουργούν θέσεις εργασίας. Ο αυξημένος ανταγωνισμός που προκύπτει από τη διαδικασία ολοκλήρωσης λειτουργεί ως ισχυρό κίνητρο για την προσφορά ευρύτερης ποικιλίας φθηνότερων και υψηλότερης ποιότητας προϊόντων στους Ευρωπαίους καταναλωτές, όπως αναφέρεται στον πίνακα αποτελεσμάτων για τους καταναλωτές. Η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού έχει ουσιαστική συμβολή στη δημιουργία μιας πραγματικής ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας, η οποία επιτρέπει ικανοποιητική ανταστική μεταξύ των αναγκών των εργοδοτών και των δεξιοτήτων όσων αναζητούν εργασία, βελτιώνοντας την παραγωγικότητα των εργαζομένων της Ε.Ε. και ως εκ τούτου την ανάπτυξη και την απασχόληση, αλλά και βοηθώντας στην εξάλειψη της συνύπαρξης επίμονα υψηλών επιπέδων ανεργίας σε διάφορους τομείς με ελλείψεις εργατικού δυναμικού στις ταχύτερα αναπτυσσόμενες περιφέρειες της Ε.Ε.

Οι τασερικές ελευθερίες

Εμπορεύματα

■ Αν και με βραδύτερο ρυθμό,

σε βελτίωση του εμπορικού τους ισοζυγίου με τους εταίρους τους στην Ε.Ε.

■ Όσον αφορά στις ομάδες με φθίνουσα ή στάσιμη ολοκλήρωση (με βάση το λόγο ενδοενοσιακών εισαγωγών και εξαγωγών εμπορευμάτων προς ΑΕΠ), η Ισπανία και το Λουξεμβούργο επιπλέον τόσο από τη σχετικά χαμηλή αύξηση της ζήτησης στις οικονομίες των εταίρων τους όσο και από ορισμένες απώλειες ανταγωνιστικότητας κόστους. Η Ελλάδα αντιμετώπισε επίσης επιδείνωση της ανταγωνιστικότητας κόστους. Φινλανδία και Βρετανία αντιμετώπιζαν προβλήματα με τη μη σχετιζόμενη με το κόστος ανταγωνιστικότητα.

■ Η θετική γενική τάση όσον αφορά στην ολοκλήρωση υποκρίνεται καταστάσεις με μάλλον έντονες αντιθέσεις μεταξύ των κρατών-μελών της Ε.Ε. Υπάρχουν θετικές τάσεις όσον αφορά στην ολοκλήρωση της αγοράς εμπορευμάτων, όπως υποδηλώνεται από την εξέλιξη του λόγου ενδοενοσιακών εισαγωγών και εξαγωγών προς ΑΕΠ κατά την περίοδο 1999-2011. Στις περισσότερες χώρες από την πρώτη ομάδα η εμβάθυνση της ολοκλήρωσης εντασσόταν στη διαδικασία κάλυψης της υστέρησης, δεδομένου ότι εκκινούσαν από χαμηλό επίπεδο ανοίγματος, πολύ κάτω από τις δυνατότητές τους. Όσον αφορά στο επίπεδο ολοκλήρωσης (με βάση τον λόγο ενδοενοσιακών συναλλαγών εμπορευμάτων προς ΑΕΠ), τα μικρότερα κράτη-μέλη της Ε.Ε. είναι φύσει πιο ανοικτά, εκτός της Ελλάδας και της Κύπρου, οι οποίες ήταν σχετικά κλειστές, ακολουθούμενες από την Πορτογαλία και τις Σκανδιναβικές Χώρες.

■ Αν εξεταστεί η ομάδα χωρών με αυξανόμενη ενσωμάτωση στην ενιαία αγορά, οι περισσότερες χώρες γνώρισαν βελτίωση της θέσης τους ως προς την ανταγωνιστικότητα των τιμών από τα τέλη της δεκαετίας του 1990. Η Λετονία και η Λιθουανία ήταν ιδιαίτερα επιτυχείς όσον αφορά στη στόχευση αγορών με υψηλότερη αύξηση του ΑΕΠ κατά την περίοδο αυτή. Η Ουγγαρία φαίνεται να έχει επωφεληθεί κυρίως από μη τιμολογιακή ανταγωνιστικότητα. Για σχεδόν όλες αυτές τις χώρες, ο υψηλότερος βαθμός ενσωμάτωσης στην εσωτερική αγορά οδήγησε επίσης

σε βελτίωση του εμπορικού τους ισοζυγίου με τους εταίρους τους στην Ε.Ε.

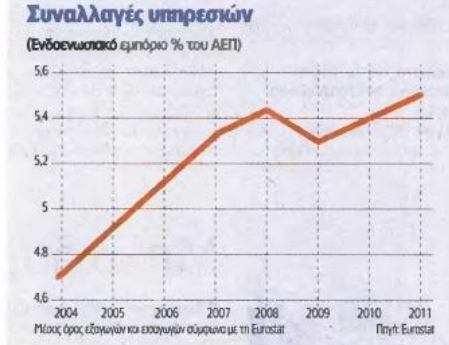
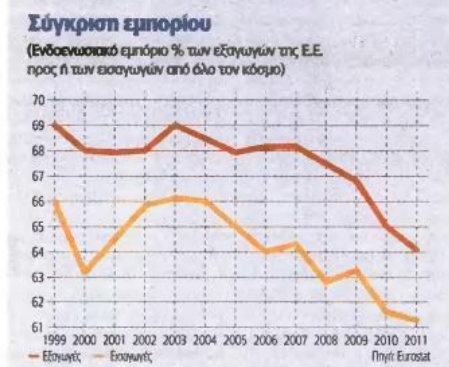
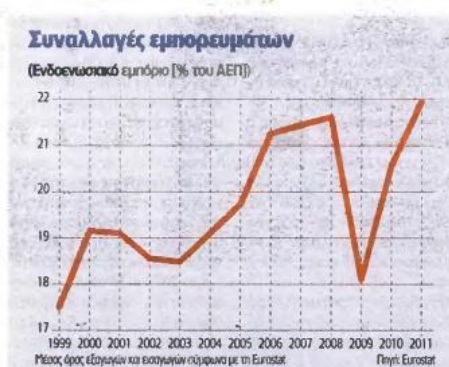
■ Όσον αφορά στις ομάδες με φθίνουσα ή στάσιμη ολοκλήρωση (με βάση το λόγο ενδοενοσιακών εισαγωγών και εξαγωγών εμπορευμάτων προς ΑΕΠ), η Ισπανία και το Λουξεμβούργο επιπλέον τόσο από τη σχετικά χαμηλή αύξηση της ζήτησης στις οικονομίες των εταίρων τους όσο και από ορισμένες απώλειες ανταγωνιστικότητας κόστους. Η Ελλάδα αντιμετώπισε επίσης επιδείνωση της ανταγωνιστικότητας κόστους. Φινλανδία και Βρετανία αντιμετώπιζαν προβλήματα με τη μη σχετιζόμενη με το κόστος ανταγωνιστικότητα.

■ Αυτοί είναι οι παράγοντες που εξηγούν την εξέλιξη της ολοκλήρωσης από πλευράς εξαγωγών, αλλά οι εισαγωγές εμφανίζουν ισχυρή συσχέτιση με τις εξαγωγές. Ωστόσο, για πολλές από τις χώρες αυτές η αρνητική τάση ως προς την ολοκλήρωση συνδέθηκε με επιδείνωση του εμπορικού τους ισοζυγίου με τους εταίρους τους στην Ε.Ε.

■ Η ολοκλήρωση της Ε.Ε. προχωρεί τώρα ταχύτερα με τρίτες χώρες παρά στο εσωτερικό, γεγονός το οποίο αντικατοπτρίζει τη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης και την ταχύτερη αύξηση της ζήτησης σε πολλές αναδυόμενες αγορές. Αυτό δεν αποτελεί αναγκαστικά αρνητικό σημάδι, δεδομένου ότι δεν υπάρχει υποκατάσταση μεταξύ ενδοενοσιακού εμπορίου και παγκόσμιου εμπορίου. Τα κράτη-μέλη που αύξησαν την ενσωμάτωσή τους στην παγκόσμια οικονομία έχουν επίσης επιδείξει τη μεγαλύτερη δυναμική ολοκλήρωσης στο εσωτερικό της Ε.Ε.

Υπηρεσίες

■ Το ενδοενοσιακό εμπόριο υπηρεσιών ακολούθησε γενικά παρόμοια πρότυπα όπως το εμπόριο εμπορευμάτων. Ωστόσο, το επίπεδο ολοκλήρωσης στον τομέα αυτό που αντιπροσωπεύει ποσοστό μεγαλύτερο του 70% της οικονομίας εξακολουθεί να είναι σημαντικό χαμηλότερο απ' αυτό της αγοράς εμπορευμάτων. Και επί του παρόντος δεν υπάρχουν ενδείξεις για την κάλυψη της διαφοράς. Ωστόσο, οι ανοδικές τάσεις που εμφανίζει η διαστολή τιμών μάλλον υπο-

δηλώνουν πιθανή συνέχιση της ύπαρξης ενδοενοσιακών εμποδίων στο εμπόριο υπηρεσιών. Ενώ οι διαφορές ως προς τον βαθμό διαστοράς είναι σε μεγάλο έκταση φυσικές και προκύπτουν από τον πολύ χαμηλότερη δυνατότητα μεταφοράς και εμπορευσιμότητας, αλλά και από την ανομοιογένεια των υπηρεσιών, οι διαφορές αγορά τάσεις μεταξύ

υπηρεσιών και εμπορευμάτων, για τα οποία η διαστορά μειώθηκε, μπορεί να σημαίνει ανεπαρκές επίπεδο ανταγωνισμού στον εν λόγω τομέα.

■ Λόγω της αναφερθείσας μη εμπορευσιμότητας πολλών υπηρεσιών, η ολοκλήρωση της αγοράς υπηρεσιών γίνεται κυρίως με την εγκατάσταση επιχειρήσεων. Από τα στοιχεία για τον έλεγχο

των επιχειρήσεων από αλλοδαπούς προκύπτει ότι ο βαθμός ολοκλήρωσης των υπηρεσιών σε σχεδόν όλα τα κράτη-μέλη ήταν χαμηλότερος από εκείνον άλλων τομέων. Παρόμοιος με τους δείκτες ανοίγματος του εμπορίου, οι μικρότερες οικονομίες ήταν πιο ανοικτές, με εξαίρεση τις Κύπρο, Σλοβενία και Πορτογαλία, οι οποίες είναι οι πλέον κλειστές συνολικά παρά το μέγεθός τους.

■ Οι επίσης Πίνακες Αποτελεσμάτων για τους Καταναλωτές που εκδίδει η Επιτροπή δείχνουν ότι η αξιολόγηση των επιδόσεων της αγοράς από τους Ευρωπαίους καταναλωτές είναι συνήθως υψηλότερη για τις αγορές που είναι πιο ολοκληρωμένες. Το παρακάτω γράφημα δείχνει ότι η αξιολόγηση των καταναλωτών είναι χαμηλότερη στις λιγότερο ολοκληρωμένες αγορές υπηρεσιών απ' ό,τι στην αγορά εμπορευμάτων σε όλα σχεδόν τα κράτη-μέλη.

Κεφάλαιο

■ Οι επενδύσεις εντός της Ε.Ε. αποτελούν βασικό παράγοντα ολοκλήρωσης, μέσω του οποίου οι επιχειρήσεις ξεκινούν τις δραστηριότητές τους σε άλλα κράτη-μέλη. Οι διασυνοριακές επενδύσεις αποτελούν επίσης έναν από τους βασικούς τρόπους με τον οποίο οι καινοτομίες διαδίδονται σε ολόκληρη την ενιαία αγορά.

■ Επειτα από μια μακρά περίοδο αύξησης, οι διασυνοριακές επενδύσεις έχουν καταρρεύσει με την οικονομική κρίση και, σε αντίθεση με το διασυνοριακό εμπόριο, δεν έχουν πλήρως ανακάμψει έκτοτε.

■ Παρόμοια αρνητική δυναμική ολοκλήρωσης είναι αισθητή στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Η κρίση έχει αυξήσει σημαντικά την αστάθεια της αγοράς και οι δείκτες χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης αντικατοπτρίζουν την αστάθεια αυτή από το 2007. Το χρηματοπιστωτικό σύστημα και ο τραπεζικός τομέας, ειδικότερα, έχουν αρχίσει να υφίστανται διαδικασία αναδιάρθρωσης σε πολλές χώρες. Η πιθανότητα εθνικών λύσεων που συνεπάγονται οπισθοχώρηση των τραπεζών πίσω από τα εθνικά σύνορα δεν μπορεί να αποκλειστεί. Αυτό, εντούτοις, θα

συνέχεια στην επόμενη σελίδα ➡

30 ΘΕΜΑ

ΠΕΜΠΤΗ 27 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2012 Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ

» Οι πολίτες της Ε.Ε. που ασκούν οικονομική δραστηριότητα σε άλλη χώρα της Ε.Ε. αντιπροσωπεύουν μόλις το 3,1% του εργατικού δυναμικού της Ε.Ε. και το μέγεθος των ετήσιων αυξήσεων είναι μόλις περίπου 0,1%.

» Σύμφωνα με μελέτη του Ευρωβαρομέτρου, το 28% των πολιτών της Ε.Ε. σε ηλικία εργασίας θα εξέταζε το ενδεχόμενο να εργαστεί σε άλλη χώρα της Ε.Ε., ενώ το 15% δεν σκόπευε να μετακινηθεί λόγω των υπερβολικά πολλών εμποδίων.

» συνέχεια από την προηγούμενη σελίδα

«Κλειδί» στην ανάπτυξη η ενιαία αγορά

εξουδετέρωνε εν μέρει τα σημαντικά οφέλη της ευρωπαϊκής χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης και θα έθετε σε κίνδυνο τη γενικότερη οικονομική ολοκλήρωση. Το κέρδος μπορεί να είναι μεγάλο, εάν οι αλλαγές συντονίζονται κατάλληλα και εντάσσονται στα νέα εποπτικά και κανονιστικά πλαίσια που αναπτύσσονται σε επίπεδο Ε.Ε.

Εργασία

■ Αν και ο αριθμός υπακόων της Ε.Ε. που εργάζονται σε άλλο κράτος-μέλος αυξάνεται, η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού σε ολόκληρη την Ευρώπη είναι πολύ χαμηλή σε σύγκριση με το δυναμικό της Ε.Ε. και δυσανάλογη με το τι θα μπορούσε να αναμένεται σε μια γνήσια ενιαία αγορά εργασίας. Οι πολίτες της Ε.Ε. που ασκούν οικονομικά δραστηριότητα σε άλλη χώρα της Ε.Ε. αντιπροσωπεύουν μόλις το 3,1% του εργατικού δυναμικού της Ε.Ε. και το μέγεθος των ετήσιων αυξήσεων είναι μόλις περίπου 0,1%. ■ Διεθνείς συγκρίσεις καταδεικνύουν επίσης ότι η διασυνοριακή κινητικότητα μεταξύ κρατών-μελών της Ε.Ε. είναι περιορισμένη σε σύγκριση με άλλες περιοχές (όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, ο Καναδάς ή η Αυστραλία). Μολοντί αυτό μπορεί να εξηγηθεί εν μέρει από την πολύ μεγάλη γλωσσικά πολυμορφία και τα διαφορετικά θεσμικά πλαίσια, οι συγκρίσεις αυτές ακόμη υποδηλώνουν ότι υπάρχει περιθώριο για μεγαλύτερη γεωγραφική κινητικότητα στην Ε.Ε. ■ Σύμφωνα με μελέτη του Ευρωβαρομέτρου, το 28% των πολιτών της Ε.Ε. σε ηλικία εργασίας θα εξέταζε το ενδεχόμενο να εργαστεί σε άλλη χώρα της Ε.Ε., ενώ το 15% δεν σκόπευε να μετακινηθεί λόγω των υπερβολικά πολλών εμποδίων. Περισσότερο από τους μισούς Ευρωπαίους θεωρούν γλώσσα και οικογενειακούς λόγους ως τα βασικά εμπόδια για την κινητικότητα των Ευρωπαίων πολιτών. Εντούτοις, τα διοικητικά εμπόδια, όπως η γραφειοκρατία, η αναγνώριση των προσόντων και η κοινωνικά ασφάλιση αναφέρονται επίσης ως λόγοι για τα άτομα που επιλέγουν να μην εργαστούν σε άλλο κράτος-μέλος της Ε.Ε. Εμπόδια στην κινητικότητα της εργασίας μπορεί επίσης να προκύψουν από ορισμένους κανόνες των συστημάτων συμπληρωματικής συν-

ταξιοδότησης, από τα φορολογικά εμπόδια κατά τη μετακίνηση σε άλλα κράτη-μέλη (λήψη επιδομάτων, φορολογικές ελαφρύνσεις, διπλή φορολόγηση ή υψηλότερους προοδευτικούς φορολογικούς συντελεστές που εφαρμόζονται στους μη κατοίκους) και από την έλλειψη γνώσεων πολλών μετακινούμενων εργαζομένων σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.

■ Πρόφατη έκθεση της Επιτροπής υπογράμμισε επίσης τη σημασία των μακροοικονομικών κινητήριων δυνάμεων της κινητικότητας όπως οι σχετικές διαφορές στο επίπεδο του εισοδήματος, γεγονός το οποίο αποδίδεται από τα παχύτερα κράτη-μέλη, όπου παρατηρήθηκαν οι μεγαλύτερες καθαρές εκροές μεταναστών ο ρόλος του παράγοντα αυτού αναμένεται ότι θα μειωθεί παράλληλα με την πρόοδο στην κάλυψη της υστερήσης. Οι μακροπρόθεσμες διαφορές στα επίπεδα ανεργίας είναι άλλες, αν και λιγότερο προφανείς, μακροοικονομικές κινητήριες δυνάμεις. Εξάλλου, η έκθεση πρόβλεψε επίσης κοινωνικούς και πολιτισμικούς παράγοντες, π.χ. δίκτυα κοινοτήτων μεταναστών που επηρεάζουν τις μεταναστευτικές ροές.

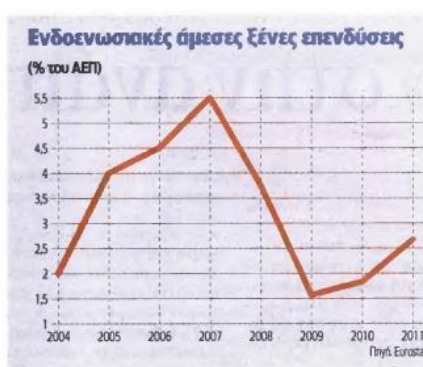
Οι αγορές υπηρεσιών

Εμπόδια της αγοράς και εμπόδια στην ολοκλήρωση της Ε.Ε.

■ Η οδηγία για τις υπηρεσίες αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο για

την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς στον τομέα των υπηρεσιών. Μια πρόσφατη μελέτη εκτιμά ότι θα μπορούσαν να υπάρξουν πρόσθετα κέρδη από την οδηγία για τις υπηρεσίες, εάν τα κράτη-μέλη αυξήσουν τις φιλοδοξίες τους όσον αφορά στην εφαρμογή της οδηγίας. Πράγματι, με βάση ένα φιλόδοξο σενάριο, σύμφωνα με το οποίο όλα τα κράτη-μέλη προσεγγίζουν το μέσο επίπεδο των πέντε καλύτερων χωρών με γνώμονα τα εμπόδια ανά τομέα (επίπεδο που προσεγγίζει την κατάσταση όλων των περιορισμών που καλύπτονται από την οδηγία για τις υπηρεσίες), η οικονομική επίπτωση θα μπορούσε να ανέλθει σε αύξηση του ΑΕΠ κατά 2,6%. Για να αξιοποιηθούν μέχρι το 2015 οι δυνατότητες ανάπτυξης που αναφέρονται στην οδηγία για τις υπηρεσίες, η Επιτροπή υπέβαλε σχέδιο δράσης παρόχους υπηρεσιών που επιθυμούν να παρέχουν διασυνοριακές υπηρεσίες σε προσωρινή βάση σε αντίθεση με τους παρόχους υπηρεσιών που επιθυμούν να εγκατασταθούν. Η αβεβαιότητα αυτή μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να αντιμετωπίζεται η προσωρινή παροχή υπηρεσιών σαν ήταν εγκατάσταση, επιβάλλοντας ταιοιοτροπίας στους παρόχους διπλό ρυθμιστικό βάρος, το οποίο επίσης παρεμποδίζει τη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών.

■ Οι τομείς των υπηρεσιών περιλαμβάνουν πολλά επαγγέλματα που είναι νομοθετικά κατοχυρωμένα σε εθνικό επίπεδο. Οι σχετικοί κανονισμοί λαμβάνουν τη μορφή φραγμών εισόδου (π.χ. απαιτήσεις που επιφυλάσσουν την άσκηση ορισμένων δραστηριοτήτων στους κατοίκους εθνικών προσόντων) ή/και φραγμών άσκησης (δηλαδή περιορισμοί στην άσκηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων, όπως απαιτήσεις για τις νομικές μορφές των

γεωμετρικών ασφαλίσεων. Επιπλέον, σε πολλά κράτη-μέλη, υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με το ποιό κανόνες ισχύουν για τους παρόχους υπηρεσιών που επιθυμούν να παρέχουν διασυνοριακές υπηρεσίες σε προσωρινή βάση σε αντίθεση με τους παρόχους υπηρεσιών που επιθυμούν να εγκατασταθούν. Η αβεβαιότητα αυτή μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να αντιμετωπίζεται η προσωρινή παροχή υπηρεσιών σαν ήταν εγκατάσταση, επιβάλλοντας ταιοιοτροπίας στους παρόχους διπλό ρυθμιστικό βάρος, το οποίο επίσης παρεμποδίζει τη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών.

■ Οι τομείς των υπηρεσιών περιλαμβάνουν πολλά επαγγέλματα που είναι νομοθετικά κατοχυρωμένα σε εθνικό επίπεδο. Οι σχετικοί κανονισμοί λαμβάνουν τη μορφή φραγμών εισόδου (π.χ. απαιτήσεις που επιφυλάσσουν την άσκηση ορισμένων δραστηριοτήτων στους κατοίκους εθνικών προσόντων) ή/και φραγμών άσκησης (δηλαδή περιορισμοί στην άσκηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων, όπως απαιτήσεις για τις νομικές μορφές των

εταιρειών και το ιδιοκτησιακό καθεστώς του κεφαλαίου). Σε ορισμένα κράτη-μέλη υπάρχουν και εναπομείνουσες απαιτήσεις διατήρησης για τα ορισμένα επαγγέλματα (π.χ. μηχανικούς/αρχιτέκτονες, λογιστές, φορολογικούς συμβούλους και συμβούλους για διπλώματα ευρεσιτεχνίας ή κυνιάρους).

Ενώ η νομοθετική κατοχύρωση των επαγγελματιών μπορεί να δικαιολογηθεί λόγω δημοσίου συμφέροντος, είναι εξαιρετικά ανομοιογενής σε ολόκληρη την Ε.Ε.: ο αριθμός των νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελματιών σε κάθε κράτος-μέλος κυμαίνεται από 47 έως 368. Επιπλέον, υπάρχουν σημαντικές διαφορές στο εύρος των δραστηριοτήτων περιορισμένης πρόσβασης και στο επίπεδο των απαιτούμενων προσόντων. Στο πλαίσιο αυτό έχουν ήδη απευθυνθεί ειδικές ανά χώρα απευθύνσεις (ΑΧΣ) σε οκτώ κράτη-μέλη το 2012 σχετικά με την ανάγκη μείωσης των κανονιστικών φραγμών στον τομέα των επαγγελματικών υπηρεσιών. Ορισμένα κράτη-μέλη άρχσαν μεταρρυθμίσεις στον τομέα αυτό, με στόχο την ενίσχυση

του ανταγωνισμού, την απλοποίηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και τη μείωση της ανεργίας, ιδίως μεταξύ των νέων. ■ Τα αποτελεσματικά εργαλεία διακυβέρνησης είναι ζωτικής σημασίας για την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων ολοκλήρωσης που προσφέρει η νομοθεσία για την ενιαία αγορά, γενικά, και η οδηγία για τις υπηρεσίες ειδικότερα. Τα Κέντρα Ενιαίας Εξυπηρέτησης (ΚΕΕ) και το σύστημα πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά (ΙΜ) συγκαταλέγονται μεταξύ των σημαντικών αυτών εργαλείων.

Η κατάσταση όσον αφορά στα ΚΕΕ είναι πολύ διαφορετική μεταξύ των κρατών-μελών. Ειδικότερα, υπάρχουν μεγάλες διαφορές όσον αφορά στο επίπεδο λεπτομέρειας και στην ευκολία κατανόησης των πληροφοριών που παρέχονται από τα ΚΕΕ σχετικά με τους εθνικούς κανόνες για τους κύριους τομείς υπηρεσιών. Επιπλέον, πολλές διοικητικές διαδικασίες δεν μπορούν ακόμη να ολοκληρωθούν σε απευθείας σύνδεση ή από διασυνοριακούς χρήστες. Ο συνολικός αριθμός των περιπτώσεων ανταλλαγής πληροφοριών μέσω του ΙΜ για τις υπηρεσίες εξακολουθεί να είναι περιορισμένος. Σχεδόν το ήμισυ όλων των ανταλλαγών κινήθηκαν από τη Γερμανία, η οποία έχει επίσης τον υψηλότερο αριθμό αρχών που έχουν εγγραφεί στο ΙΜ για τις υπηρεσίες.

■ Μεταξύ των αγορών υπηρεσιών οι τομείς που έχουν τη σημαντικότερη οικονομική βαρύτητα όσον αφορά στο ΑΕΠ και την απασχόληση, καθώς και αναπτυξιακό δυναμικό του μέσο όρου είναι: επιχειρηματικές υπηρεσίες (11,7% της προστιθέμενης αξίας στην Ε.Ε. το 2009), λιανικό και κοσμητικό εμπόριο (11,1%) και ο κλάδος των κατασκευών (6,3%).

Μηχανισμοί ενεργοποίησης της ανάπτυξης 1

▼ Στην ανακοίνωσή της με τίτλο καλύτερη διακυβέρνηση για την ενιαία αγορά, που εγκρίθηκε τον Ιούνιο του 2012, η Επιτροπή συνιστά τη λήψη μέτρων για την αξιοποίηση του δυναμικού της ενιαίας αγοράς σε τομείς όπου το εν λόγω δυναμικό είναι το υψηλότερο. Βάσει μιας σειράς οικονομικών δεικτών, οι υπηρεσίες, οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, οι μεταφορές, η ψηφιακή αγορά και η ενέργεια έχουν προσδιοριστεί ως τομείς κλειδιά σημασίας για κατά προτεραιότητα πολιτικά δράση και αναβαθμισμένη υλοποίηση της ενιαίας αγοράς. ■ Παράλληλα, είναι επίσης σημαντικό να

βελτιωθεί η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς βιομηχανικών προϊόντων, μεταξύ άλλων, με τον προσδιορισμό των κενών και των εμποδίων που εξακολουθούν να εμποδίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων και με τη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της νομοθεσίας σχετικά με τα προϊόντα. Επιπλέον, η εφαρμογή της «αμοιβαίας αναγνώρισης» στην ενιαία αγορά εμπορευμάτων πρέπει να παρακολουθείται στενά. ■ Στην ανακοίνωσή του Ιουνίου σχετικά με την καλύτερη διακυβέρνηση για την ενιαία αγορά επισημαίνεται η ανάγκη, οι κανόνες της ενιαίας αγοράς να μεταφέρονται

ορθά στο εθνικό δίκαιο, να εφαρμόζονται και να επιβάλλεται η τήρησή τους προκειμένου να αξιοποιηθούν όλες οι δυνατότητές της. Επομένως, η ανακοίνωση θέτει φιλόδοξους στόχους για τη μεταφορά και τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία της Ε.Ε., ιδίως, αλλά όχι αποκλειστικά, στους ανωτέρω τομείς κλειδιά σημασίας. Τα πρόσφατα αποτελέσματα της εσωτερικής αγοράς εμφανίζουν κάποια πρόοδο, ιδίως όσον αφορά στο έλλειμμα συμμόρφωσης. Ωστόσο, αξιόπηκε ο αριθμός των οδηγιών που οποίουν η μεταφορά έχει καθυστερήσει κατά δύο ή περισσότερα έτη. ■ Όσον αφορά στους τομείς κλειδιά σημα-

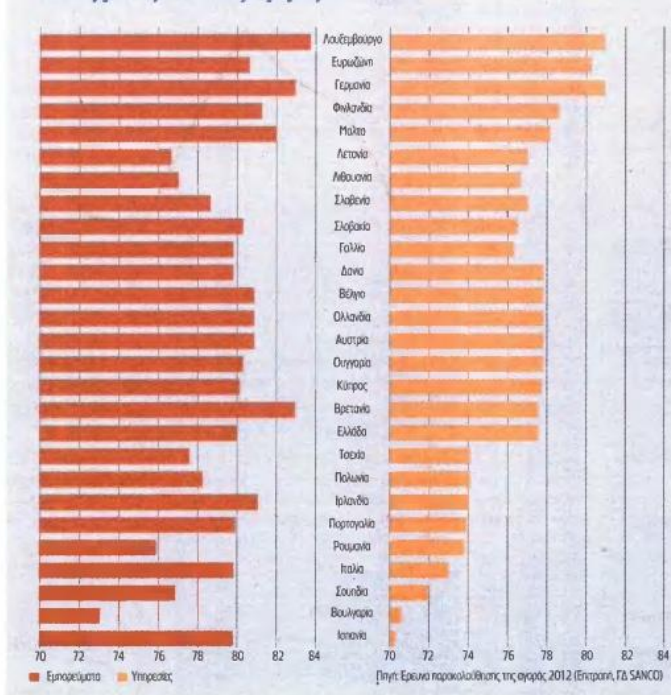
Τα αποτελεσματικά εργαλεία διακυβέρνησης μεταξύ των οποίων και τα Κέντρα Ενιαίας Εξυπηρέτησης είναι ζωτικής σημασίας για την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων ολοκλήρωσης που προσφέρει η νομοθεσία για την ενιαία αγορά, γενικά, και η οδηγία για τις υπηρεσίες ειδικότερα.

Σχετικά με την εφαρμογή της ρύθμισης για την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών που προβλέπεται στην οδηγία για τις υπηρεσίες, τα κράτη-μέλη έχουν ως επί το πλείστον ακολουθήσει συντηρητική προσέγγιση.

■ Σε πολλά κράτη-μέλη, ο τομέας των επιχειρηματικών υπηρεσιών εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από έντονη ρυθμιστική παρέμβαση. Για παράδειγμα, αιτήσεις που περιορίζουν την ελεύθερη επιλογή της εταιρικής μορφής και επιβάλλουν συγκεκριμένο είδος ιδιοκτησιακής δομής του μετοχικού κεφαλαίου μπορεί να αποτελέσουν εμπόδιο στην ανάπτυξη διασυνοριακών επαγγελματικών υπηρεσιών. Ορισμένα από τα εμπόδια αυτά έχουν καταστεί λιγότερο αυστηρά από την έναρξη ισχύος της οδηγίας για τις υπηρεσίες, άλλα όμως δεν επηρεάστηκαν.

■ Οι ευρωπαϊκοί τομείς του λιανικού και χονδρικού εμπορίου χαρακτηρίζονται από άνοια επίπεδα οικονομικής ωριμότητας και κορεσμού πολλών αγορών. Ο ανταγωνισμός στο λιανικό εμπόριο παρεμποδίζεται από τους εναπομένοντες φραγμούς, όπως επαχθής νομοθεσία, η οποία μπορεί να έχει προστατευτικά κίνητρα ή δυσανάλογη περιορισμοί που επιβάλλονται στη μορφή των καταστημάτων. Στις συστάσεις ανά χώρα για το 2012 τονίστηκε η ανάγκη να αρθούν οι περιορισμοί στον τομέα του λιανικού εμπορίου. Ορισμένα κράτη-μέλη έχουν ήδη αρχίσει μεταρρυθμίσεις στον τομέα αυτό. Στις ΑΧΣ του 2012 τονίστηκε επίσης γενικότερα η ανάγκη να ενισχυθεί ο ανταγωνισμός στον τομέα του λιανικού εμπορίου. Ορισμένα κράτη-μέλη απαιτούν από τις επιχειρήσεις να επιτυγχάνουν σε «εξέταση οικονομικών αναγκών». Πρόκειται για εξετάσεις που εξαρτώνται τη χορήγηση άδειας από: 1) αποδείχνη ύπαρξη οικονομικής ανάγκης ή ζήτηση στην αγορά, 2) αξιολόγηση του πιθανού ή πραγματικού οικονομικού αντίκτυπου της δραστηριότητας (για παράδειγμα στους εγκατεστημένους παρόχους υπηρε-

Δείκτης μέσης επίδοσης αγοράς το 2012

σιών) ή 3) εκτίμηση της καταλληλότητας της δραστηριότητας για τους στόχους προγραμματισμού που καθορίστηκαν από την αρμόδια αρχή ως προϋπόθεση για την εγκριτικότητα. Οι εξετάσεις αυτές αφίνουν περιθώρια για λήψη αυθαίρετων αποφάσεων και για αδικαιολόγητους περιορισμούς, προκαλούν δε σημαντικές δαπάνες για τις επιχειρήσεις. Οι απαιτήσεις αυτές απαγορεύονται βάσει της

οδηγίας για τις υπηρεσίες. Οι επιδόσεις του λιανικού εμπορίου ενδέχεται επίσης να επηρεαστούν από τα εμπόδια στις διασυνοριακές παροχές υπηρεσιών. Οι λιανοπωλητές δεν είναι πάντοτε ελεύθεροι να προμηθεύονται ή προϊόντα τους στις καλύτερες τιμές από ολόκληρη την Ευρώπη. Υπάρχουν ενδείξεις εδαφικών περιορισμών εφοδιασμού που αποκλείουν τις χαμηλότερες τιμές σε ορισμένες

εθνικές αγορές, ιδίως στην περίπτωση των επώνυμων προϊόντων. Η ανάπτυξη ενός δυναμικού κατασκευαστικού τομέα εντός των συνόρων της Ε.Ε. επηρεάζεται από τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν επιχειρήσεις και επαγγελματίες λόγω της ελλείψεως συμβάσεων αναγόρευσης των συστημάτων χορήγησης άδειας ή της πιστοποίησης εμπειρογνομών που παρέχουν εξειδικευμένες

υπηρεσίες, π.χ. στον τομέα της περιβαλλοντικής πιστοποίησης των κτηρίων.

■ Οι δημόσιες συμβάσεις είναι μια σημαντική αγορά για τον τομέα των υπηρεσιών το 2010, οι επιχειρηματικές ευκαιρίες για συμβάσεις που καλύπτονται από τους κανόνες της Ε.Ε. ανήλθαν σε περίπου 447 δισ. ευρώ (3,7% του ΑΕΠ της Ε.Ε.), οι δε συμβάσεις υπηρεσιών αντιπροσώπευαν περίπου το 42% του συνόλου αυτού. Ωστόσο, μόνο το 3,5% των συμβάσεων που υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια της Ε.Ε. αντίκειται διασυνοριακά (στον τομέα των υπηρεσιών το ποσοστό αυτό είναι ακόμη χαμηλότερο, δηλαδή 2%) και τα εμπόδια στην ολοκληρωμένη αγορά δημοσίων συμβάσεων παραμένουν. Η καλύτερη εφαρμογή των κανόνων που αφορούν στις συμβάσεις στα κράτη-μέλη θα μπορούσε να προσφέρει σημαντικά κέρδη αποδοτικότητας. Απελευθύνθηκαν ΑΧΣ σε 5 κράτη-μέλη το 2012.

■ Λόγω της μεγάλης σπουδαιότητας των δημοσίων συμβάσεων, έχει ιδιαίτερη σημασία το γεγονός ότι οι δημόσιες αρχές παραμένουν οι χειρότεροι πληρωτές στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το ποσό των οφειλών που διεγράφησαν στην Ευρώπη αυξήθηκε το 2012 στο 2,8% των συνολικών απαιτήσεων, στο πρωτοφανές επίπεδο των 340 δισ. ευρώ. Η διαφορά μεταξύ βορείων και νοτιών κρατών μελών παρακλιθεί ιδιαίτερα την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς της Ε.Ε. Η οδηγία για τις καθυστερημένες πληρωμές του 2011, εάν εφαρμοστεί ορθά, θα απελευθερώσει 180 δισ. ευρώ ετησίως λόγω της υποχρέωσης των δημοσίων αρχών να πραγματοποιούν την πληρωμή εντός 30 ημερών, βελτιώνοντας με τον τρόπο αυτό σημαντικά την ταμιακή ροή των επιχειρήσεων και βοηθώντας τις να υπερβούν την οικονομική κρίση.

■ Από τη σκοπιά του καταναλωτή οι υπηρεσίες λιανικής τραπεζικής παραμένουν η ομηρία αγοράς με τις χειρότερες επιδόσεις, ιδίως όσον αφορά στη δυνατότητα σύγκρισης των μοιβών και όρων που προσφέρονται, στην επιλογή της καλύτερης δυνατής συμφωνίας ή την αλλαγή παρόχου υπηρεσιών. Ένα άρτο ενωσιακό πλαίσιο που θα εξασφαλίσει στον καταναλωτή πληροφόρηση, δικαιοσύμη, ένδικο βοηθήματα και θα διευκολύνει την πρόσβαση στις βασικές τραπεζικές υπηρεσίες, θα καταστήσει δυνατή τη μεγαλύτερη συμμετοχή όλων των καταναλωτών, και ιδίως των ευπαθών, στον τομέα της λιανικής τραπεζικής.

Οι βασικοί άξονες πολιτικής

▼ Τα κράτη-μέλη πρέπει να επικεντρωθούν στις ακόλουθες βασικές προτεραιότητες:

■ να καταστήσουν τη νομοθεσία τους πλήρως συμβατή με την οδηγία για τις υπηρεσίες, ιδίως μέσω της συμμόρφωσης με όλες τις σαφείς υποχρεώσεις.

■ να υποθετίσουν μια πιο φιλόδοξη προσέγγιση όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες μέσω:

1. επανεξέτασης της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας των εναπομένουσών απαιτήσεων, ιδίως εκείνων που αφορούν τη διατήρηση για ορισμένα επαγγέλματα και όσον περιορίζουν τις εταιρικές δομές και το ιδιοκτησιακό καθεστώς του κεφαλαίου.

2. διενέργειας ανασκόπησης ως προς την εφαρμογή της ρύθμισης ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στους βασικούς τομείς ήτοι κατασκευές, επιχειρηματικές υπηρεσίες και τουρισμό. Η ανασκόπηση αυτή θα πρέπει να λάβει τη μορφή συστηματικής διαδικασίας εξέτασης από ομότιμους κριτές με τη βοήθεια και της Επιτροπής και με στόχο την κατάργηση των υπολειπόμενων άσκοπων, αδικαιολόγητων και δυσανάλογων περιορισμών.

■ να αξιολογήσουν την αιτιολογία των απαιτήσεων που περιορίζουν τόσο την πρόσβαση όσο και την άσκηση των νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελμάτων, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου των επαγγελματικών οργάνων, και να εξελιχθούν ή να μετριάσουν αυτές τις απαιτήσεις όταν είναι αδικαιολόγητες.

■ να ενισχύσουν τον ανταγωνισμό στον τομέα του λιανικού εμπορίου με μείωση των εμποδίων και των λειτουργικών περιορισμών. Ειδικότερα, οι εναπομένοντες εξετάσεις οικονομικών αναγκών θα πρέπει να καταργηθούν συστηματικά.

■ να βελτιώσουν τα κέντρα ενιαίας εξυπηρέτησης ώστε να καταστούν πλήρως ανεπτυγμένα εργαλεία ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που θα αντιστοικίζονται ικανοποιητικά στις ανάγκες των παρόχων υπηρεσιών και των αποδεκτών.

■ να μεταφέρουν το συντομότερο δυνατόν στο εθνικό δίκαιο την οδηγία για τις καθυστερημένες πληρωμές (η προθεσμία μεταφοράς για τα κράτη-μέλη λήγει στις 16 Μαρτίου 2013).

[SID:7214855]

[SID:7214833]

και της απασχόλησης στην Ευρώπη

σιος, η ανακοίνωση του Ιουνίου ζητεί προσέγγιση μηδενικής ανοχής όσον αφορά στη μεταφορά και στην εφαρμογή της νομοθεσίας. Συντηρεί για την εφαρμογή ταχείας διαδικασίας επί παραβάσει όταν εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα. Όμως σύμφωνα με τα αποτελέσματα, μόνο ένα κράτος-μέλος (Δανία) ήδη τηρεί όλους τους στόχους που τέθηκαν στην ανακοίνωση του Ιουνίου 2012, ενώ περισσότερα από τα μισά κράτη-μέλη δεν έχουν ακόμη επιτύχει περισσότερους από τρεις στόχους. Οι σημαντικότερες καθυστερήσεις όσον αφορά στη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο σημειώνονται στον τομέα της

ενέργειας, ενώ οι μεταφορές είναι ένας τομέας όπου οι στόχοι δεν επιτυγχάνονται σχεδόν συστηματικά από τα περισσότερα κράτη-μέλη.

■ Τα κράτη-μέλη θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους προκειμένου να διασφαλίσουν ότι άτομα και επιχειρήσεις μπορούν να χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά τα δικαιώματά τους στην ενιαία αγορά, εγγυώμενα τη αποτελεσματική εφαρμογή και επιβολή της σχετικής με την ενιαία αγορά νομοθεσίας από τα εθνικά δικαστήρια και προσφέροντας καλής ποιότητας πληροφορίες, εργαλεία και διαδικασίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

και επενδύοντας σε μηχανισμούς για την ταχεία επίλυση των προβλημάτων. Πολλά μέτρα που γίνονται να γίνουν οι αυτόν τον τομέα. Για παράδειγμα, το δυναμικό του SOLVIT παραμένει αναξιόπιστο ως βασικό εργαλείο επίλυσης προβλημάτων σε εθνικό επίπεδο (περίπου 1300 περιπτώσεις ετησίως), εν μέρει λόγω ελλείψεων προσωπικού στα διάφορα κέντρα SOLVIT.

■ Η ανακοίνωση του Ιουνίου, επίσης, κάνει έκκληση για ταχεία υλοποίηση των βασικών δράσεων που περιλαμβάνονται στην Πράξη για την ενιαία αγορά με σκοπό την τόνωση της ανάπτυξης και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης. [SID:7214850]